

Raadsmemo

Datum: **18 december 2023**

Onderwerp: Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder B. Wijnne

Mail behandelaar a.gijlers@barneveld.nl Telefoonnummer 0342 495607

Samenvatting

Het ministerie van Defensie is bezig met het opstellen van een Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (hierna: NPRD). Eén van de projecten uit dit programma is de zoektocht naar een nieuwe centrale kazerne in Nederland. Daarbij is en wordt ook gekeken naar locaties binnen onze gemeente. Met dit memo informeren wij u over het tot nog toe gevoerde proces en de door ons gekozen bestuurlijke lijn met betrekking tot de zoeklocaties binnen de gemeente Barneveld.

Doel

De raad informeren over het gevoerde proces tot nu toe en de gekozen bestuurlijke lijn met in hoofdlijnen de daarbij gekozen argumentatie.

Inhoud memo

Voortraject

Het ministerie van Defensie is op zoek naar een locatie in het midden van Nederland om een nieuwe kazerne te kunnen realiseren. De kazerne is bedoeld voor het clusteren van ondersteunende eenheden, zoals geneeskunde, logistiek, informatievoorziening etc, moet ruimte gaan bieden voor ca. 6.000 tot 7.000 mensen en vraagt ca.500 ha. aan ruimte.

In 2022 is Defensie gestart met een locatieonderzoek, wat in december 2022 heeft geleid tot het aanwijzen van een voorlopige voorkeurslocatie bij de brug in Nijkerk in de gemeente Zeewolde.

In maart 2023 zijn wij betrokken geraakt, nadat Defensie het locatieonderzoek verbreed heeft met ondermeer de locatie "Barneveld West", globaal gelegen tussen de A30 en de kernen Achterveld en de Glind.

In de periode maart tot en met mei 2023 hebben we zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau gesprekken gevoerd met Defensie over de locatie Barneveld West. We hebben richting hen uitgesproken deze locatie op generlei wijze geschikt te achten voor een dergelijke ontwikkeling. De uitkomsten van het locatieonderzoek ondersteunden ons standpunt. Samen met Defensie hebben we toen de conclusie getrokken dat de locatie

Barneveld West geen reële optie is voor een centrale kazerne. We hebben Defensie de suggestie meegegeven om te kijken naar de mogelijkheden van bestaande kazerneterreinen.

In mei 2023 heeft Defensie besloten om geen definitieve voorkeurslocatie aan te wijzen, maar een breder ruimtelijk proces te willen doorlopen, wat uiteindelijk geresulteerd heeft in een inbedding van dit project in het NPRD.

Het NPRD

Op 15 december jl. heeft Defensie een volgende stap gezet in het NPRD door een brief naar de Tweede Kamer te sturen met een lijst ruimtebehoeften die Defensie de komende maanden gaat onderzoeken. Eén van die ruimtebehoeften is het “versterken en concentreren van ondersteunende eenheden”. Het onderzoek start met de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die op 15 december beschikbaar is gekomen.

Daaruit blijkt dat het ministerie feitelijk opnieuw start met het onderzoek naar een centrale kazerne, waarbij meer opties onderzocht gaan worden:

1. Het versterken en concentreren van alle ondersteunende eenheden op meerdere bestaande locaties;
2. Het versterken en concentreren van de verschillende ketens op één bestaande locatie, waarbij die locatie in omvang wordt uitgebreid;
3. Het versterken en concentreren van alle ondersteunende eenheden op een nieuwe locatie.

Defensie kijkt voor optie 1 en 2 naar de mogelijkheden van de bestaande kazerneterreinen in Ermelo en Stroe. Voor optie 3 zijn 5 varianten benoemd: 4 varianten zijn gelegen in de provincie Flevoland, waaronder ook de voorlopige voorkeurslocatie in de gemeente Zeewolde, en 1 variant heeft betrekking op landbouwtransitiegebieden in het midden van het land.

Daarmee is onze gemeente op meerdere manieren in beeld in deze zoektocht:

1. Met het bestaande kazerneterrein in Stroe.
2. Met een nieuwe locatie in ons buitengebied (want zogeheten landbouwtransitiegebied).

In het kader van de publicatie van het NPRD komen vandaag 18 december ook de eerder vertrouwelijke stukken beschikbaar. Daaronder het locatieonderzoek met daarin de locatie Barneveld West.

Onze bestuurlijke lijn:

We hebben uw raad in het afgelopen jaar een aantal keer vertrouwelijk via de fractievoorzitters geïnformeerd.

Met de publicatie van het NPRD komt de zoektocht naar een nieuwe centrale kazerne in een nieuwe fase terecht. In aanloop naar de publicatie van het Nationaal Programma ruimte voor Defensie op 15 december 2023 en openbaarmaking van onderliggende documenten hebben wij onze bestuurlijke lijn als volgt vastgesteld:

Wij wijzen een nieuwe kazerne in het gebied Barneveld West af. Wij zien geen mogelijkheden voor een nieuwe kazerne op een nieuwe locatie in de gemeente Barneveld.

Argumenten:

1. *De locatie Barneveld West verhoudt zich slecht tot onze bestuurlijke opgaven.*

Met name voor wat betreft de zwaarwegende opgave “Waardevol landelijk gebied”. We achten het moeilijk uitlegbaar dat er wel ruimte is voor Defensie in een gebied waar van onze agrarische sector veel verwacht wordt om de impact op natuur te verminderen. Dat kan de aanstaande programmatische aanpak substantieel verstoren. Het doet verder een ongewenst ruimtebeslag op landbouwgrond en heeft een grote impact voor de gemeenschap ter plekke. Maar ook knelt het met de opgaaf “Passende ontwikkeling van

Barneveld” omdat het de opgaaf verder vergroot. De druk op de woningmarkt, de arbeidsmarkt, het mobiliteitssysteem neemt toe in een situatie die al gespannen is.

2. *De locatie Barneveld West scoort ook ruimtelijk inhoudelijk gezien slecht.*

Het bureau Antea heeft in opdracht van het ministerie een locatieonderzoek gedaan en daarbij verschillende locaties gescoord op een scala aan aspecten. De locatie Barneveld West scoort daarbij negatiever dan de andere locaties, die gelegen zijn in de provincie Flevoland. Met name landschap, congestie en het versnipperd grondeigendom scoren zeer negatief.

Eventuele upgradering van het bestaande kazerneterrein in Stroe op bestaand terrein voor een nieuwe kazerne of delen ervan, onder nader te stellen randvoorwaarden, achten wij bespreekbaar.

Argumenten:

1. *Upgradering van de kazerne Stroe laat een genuanceerd beeld zien als het gaat om de bestuurlijke opgave*

De belangrijke inhoudelijke nadelen vanuit de opgave “Waardevol landelijk gebied”- ruimtebeslag landbouwgrond en impact gemeenschap – is hier niet of nauwelijks aan de orde.. Wel geldt dat een dergelijke kazerne in Stroe nog steeds druk legt op de woningmarkt, de arbeidsmarkt en het mobiliteitssysteem. Voor een medewerking aan upgradering van het kazerneterrein zullen op dit soort facetten ook randvoorwaarden richting Defensie moeten worden gesteld, waarbij ook eventuele koppelkansen kunnen worden benut. Tegelijkertijd kan het zorgen voor de verduurzaming van het bestaande vastgoed van defensie in Stroe, dat verouderd is. Het biedt ook de kans om de kern Stroe op een aantal facetten (mobiliteit, voorzieningen) te versterken.

2. *Het gebruikmaken van een bestaand kazerneterrein heeft als voordeel dat er geen extra ruimtebeslag plaatsvindt.*

Dit is een argument en tegelijkertijd ook een belangrijke randvoorwaarde, die we hierbij stellen.

Vervolg

Voor dit moment gaat het om een stap die het ministerie van Defensie heeft gezet via publicatie van het NPRD d.d. 15 december 2023 en naar aanleiding waarvan wij een bestuurlijk standpunt hebben bepaald voor zover het betrekking heeft op onze gemeente.

Wij vragen uw raad hiervan kennis te nemen. Deze raadsmemo wordt zoals te doen gebruikelijk ook gedeeld met de media en in een persgesprek nader toegelicht.

In het traject dat door Defensie wordt uitgestippeld, hebben wij als gemeente Barneveld onze eigen rol en worden wij betrokken. We gaan daarbij uit van voortzetting van een goede en constructieve samenwerking met Defensie. Wanneer er vervolgstappen gestapt worden in het NPRD met impact voor de gemeente of uw rol raakt, zullen wij u nader informeren.